

we een solitair hangende nestkast uitsluitend verzorgen door een vrouwtje. Was de huisvader een driehoeksverhouding begonnen? Het grappige van dit laatste vrouwtje was, dat ze steeds hetzelfde takje uitzocht om de vuile luiers van de jongen aan vast te plakken. Het leek zodoende op een te dikke waslijn, behangen met mini-luiers!

De toename is groter, dan in het bovenstaande schema wordt aangegeven. Zoals gezegd broeden Bonte Vliegenvangers ook in tuinen, die beslist niet groot behoeven te zijn. Voorwaarde is echter, dat er grotere loofbomen in moeten staan. Als je in de eerste week van mei door een Veluws dorp fietst, hoor je beslist zijn simpele deuntje.

Als echter, zoals bij onze nestkasten, de bigamie hoogtij viert, dan zou je, inventariserende op de zang, het aantal zingende mannetjes met twee moeten vermenigvuldigen, om aan het juiste aantal broedgevallen te komen. Het is misschien wel eens nuttig, hieraan wat meer aandacht te besteden.

Literatuur:

De Levende Natuur, jaargang 63, blz. 43/46, afl. 2, 1960. Orden, Chr. van en R. A. Mooser; De huidige stand van de Bonte Vliegenvanger in Gelderland.

De Levende Natuur, jaargang 64, blz. 57/61, afl. 3, 1961. Ven, J. van der; De Vliegenvangers als broedvogels in Nederland.

G. Middelman

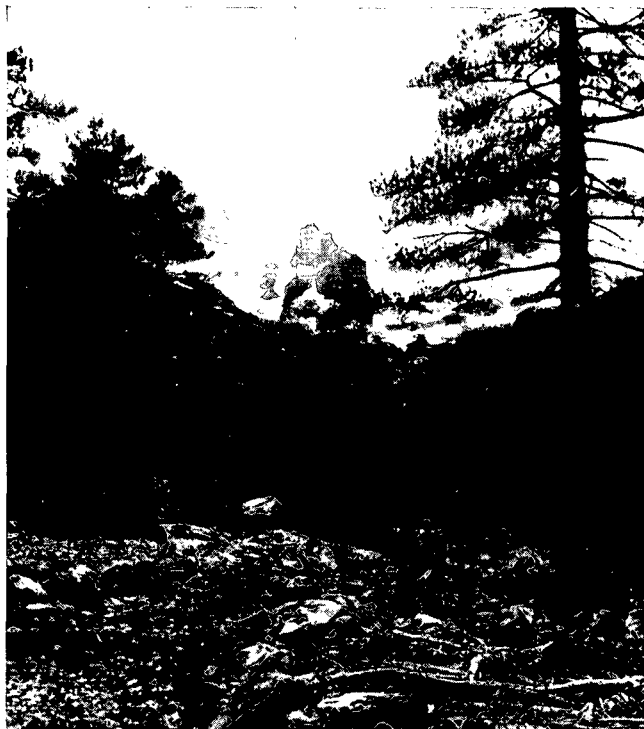
Weerzien met Corsica

De vele bezoeken, welke wij reeds aan Corsica brachten hebben onze belangstelling voor het eiland niet doen afnemen. Eerder het tegendeel. We waren er nu een aantal jaren niet geweest en het was een verrassing te bemerken dat er niet zo heel veel veranderd bleek. Het is was gemakkelijker bereikbaar, er komen meer toeristen vooral in juli en augustus, maar voor- en naseizoen zijn nog even rustig. Enkele streken zijn wat meer toegankelijk gemaakt en met name de oostkust wordt thans 'open gelegd'. Verheugend is dat het bekende Etang del Sale aan deze kust thans natuurreservaat is. Het is hier echter niet de plaats om uitgebreid de toeristische mogelijkheden uit de doeken te doen. Natuurhistorisch is het eiland rijk. De maquis heerst nog alom en de berghellingen zijn verlaten als altijd.

De vogels zorgen altijd voor verrassingen. Het valt van te voren vrijwel niet te zeggen, waar en wanneer er veel te zien zal zijn. Op het juiste moment wemelt het bij Calvi van de soorten, 14 dagen later is er vrijwel niets te zien. We moeten aannemen dat hier toch wel trekconcentratie optreedt. Het ene jaar zijn over het hele eiland b.v. roodkopklauwieren zeer talrijk, het andere jaar bepaald schaars, en zo is het met vele andere soorten. Evenals voor de flora geldt hier dat vele ietwat afwijkende soorten toch het herkennen wel moeilijk kunnen maken. Men dient dan ook terdege op te letten, verrassingen zijn nooit uitgesloten.

In mei-juni 1967 hebben we in hoofdzaak het zuidelijke deel van de oostkust bezocht. De maquis was vroeg uitgebloeid, maar de moerassen en bossen aan de kust vergoedden veel. Als reeds eerder geconstateerd op het eiland, waar de dichte begroeiing het moeilijk maakt tijdens een tocht veel vogels te zien, bleek ook hier een langer verblijf op één plaats bepaald zijn vruchten af te werpen. Het begon al op het zeer grote, nauwelijks bezochte kampeerterrein aan de kust tussen de moerassen. Rond de tent op enkele meters afstand regelmatig putters, appelvinken, bijeneters, groenlingen, grauwe vliegen-

vangers, spaanse mussen e.d. Eén van de grauwe vliegenvangers bouwde in een middag een groot deel van zijn nest op onze jassen in het woongedeelte van onze combitent. We hebben dit nest natuurlijk moeten verstoren omdat we niet zouden kunnen wachten op het uitkomen van de eieren. De vogel bouwde toen vlak boven ons in een den een nieuw nest. In het moerasje waar we ook uitzicht op hadden zagen we een waterral met jongen en op een goede morgen waren er 2 steltkluten, bepaald een zeldzaamheid. Wat verder weg blauwe reigers, purperreigers, kuifaalscholvers, kleine zilverreigers, roodkop-

Monte Cinto, gebied boven Asco

en grauwe klauwieren en natuurlijk af en toe een hop. 's Nachts waren dwergooruilen en soms een kerkuil te horen. We willen hier geen complete opsomming geven van alle waarnemingen maar volstaan met een indruk van dit deel van Corsica.

Als op zo vele andere plaatsen was de roofvogelstand bepaald slecht. Aardig was de waarneming van een groepje wespddieven boven Bonifacio op vrijwel dezelfde datum en plaats als in 1959 toen we daar een flinke groep van deze soort zagen langstrekken.

In de bergen is het vooral de flora welke de aandacht trekt. Sommige reisgidsen vermel-

den zelfs dat de bossen in de bergen stil zijn door het ontbreken van vogels. Dat is bepaald niet waar, maar wel zijn er veel minder dan wij over het algemeen gewend zijn. Mezen, gele kwikstaarten, kruisbekken en op open plekken soms raven zal men zeker tegenkomen. Maar ook hier geldt: rustig afwachten, dan valt er het meeste te zien.

Zo zouden we door kunnen gaan, een zo veelzijdig eiland dat ongetwijfeld nog vele geheimen heeft verdient veel meer natuurhistorische aandacht, nog steeds aantrekkelijk door zijn klimaat, rust en ongereptheid.

Rest ons nog melding te maken van de activiteiten van archeologen. Bekend zijn reeds de z.g. 'beeldmenhirs' van Filitosa en de weer uit de maquis te voorschijn gehaalde andere menhirs, dolmens etc. Nabij Porto Vecchio is in 1967 een nieuwe zeer belangrijke opgraving gedaan. Veel is er nog niet van bekend, maar verwacht wordt dat dit het belangrijkste monument van Corsica zal worden.

Het heidehaantje

Het door de heer J. R. Marquart gevonden kevertje heet heidehaantje. De vermeerdering van dit kevertje kan zeer snel gaan. Droge, warme zomers geven een sterke uitbreiding. Het voorkomen in Nederland hangt vaak met invasies uit oostelijke buurlanden.

In september 1966 was ik in de omgeving van Roermond. Toen werd daar in een week-end ongeveer 25 ha heide afgevreten. Afgelopen zomer was dit gebied natuurlijk nog niet hersteld; dit zal nog wel enige jaren duren. In de omgeving was echter bijna geen aantasting van het heidehaantje te ontdekken. Half augustus bezocht ik voor de tweede keer de Lüneburger Heide. Hier komt het heidehaantje veel vaker voor. Ook het jaar er voor had ik wel enkele kale plekken gevonden. Afgelopen jaar was de aantasting echter wel weer vrij groot.

Oecologisch gezien is deze kever, met weinig natuurlijke vijanden, toch niet zo schadelijk voor de heide. Verjonging van de heide geeft vaak grote problemen in technisch opzicht, het heidehaantje bewerkt deze door het kaalvreten.

Het enige nadeel zou kunnen zijn, dat de aantasting meestal geschied voordat de heide zo oud is dat ze zou afsterven. Wortels en zaden hernemen echter vrij snel weer de oude stand.

Tuitjehorn NH

Tb. Vetbaak

Waarnemingen, waarover men zich verheugt

Gisteravond kwam een oude visserman bij mij met een vreemdsoortig uitzierende vis, die hij in de ringvaart van de Berkmeerpolder had gevangen in een van zijn fuiken. Ook ik had een dergelijke vis niet eerder gezien. Met behulp van de door dr. A. F. H. Besemer en Prof. dr. R. van der Wijk samengestelde 'Flora en Fauna' determineerde ik hem als een Kwabaal (*Lota lota*). Dit exemplaar was ongeveer 30 cm lang. Volgens dr. H. C. Redeke in zijn boek 'Het dier in zijn wereld' is het de enige zoetwaterbewoner van de familie van de Kabeljauwachtigen (Gadidae), die niet zeldzaam zou zijn in meren en plassen.

Naar de heer D. Boddeke (Instituut Visserij Onderzoek te IJmuiden) mij telefonisch meedeelde, zou de kwabaal - nadat men meende dat hij zowat zou zijn uitgestorven - enkele malen zijn gevangen in diep water, zoals in de uitgediepte gedeelten van de Vinkeveense plassen. Hoe hij dan in een ringvaart met nog geen twee meter water terecht komt, zal wellicht voorlopig een raadsel blijven. De visserman had in zijn 50-jarige vissersloopbaan deze vis nooit eerder gezien in de Noord-Hollandse ringvaarten en sloten.

Van meerdere waarnemingen cq. vangsten zou ik graag in kennis worden gesteld.

Hoogwood (NH)

G. Jansma